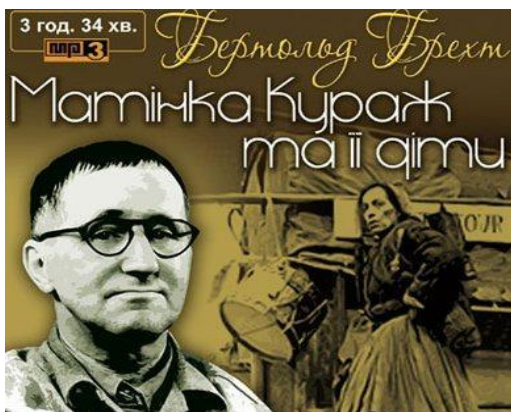

«Матінка Кураж та її діти» Бертольта Брехта

Паспорт твору

Історія написання:

П'єса «Матуся Кураж та її діти» була написана у Швеції восени **1939 року**, коли друга світова війна вже почалась. Пізніше Брехт зізнався: «Коли я писав, мені здавалося, що зі сцен великих театрів люди почують попередження драматурга, попередження про те, що людина, яка сіла снідати з чортом, повинна мати довгу ложку. Може, я був наївний, але я не вважаю, що бути наївним – соромно». Зусилля драматурга пропали марно: вистави не відбулися. Автор відчував близьку катастрофу, але завадити не встиг: «Письменники не можуть творити з такою швидкістю, з якою правителі розв'язують війни. Адже для того, щоб творити, треба думати. Театри дуже швидко потрапили до рук великих розбійників. «Матуся Кураж та її діти» – запізнилась».

Вважають, що **літературною основою** для п'єси була повість німецького письменника часів Тридцятирічної війни **Ганса Якоба Крістофеля Грімельсгаузена** «Ретельне й захоплююче змалювання життя, облудниці й волоцюга Кураж». Але насправді Брехт використав для своєї п'єси лише історичний фон та прізвисько маркітантки. Використання сюжету про Тридцятирічну війну, віддалену майже на триста років – це один з прийомів, які допомагали порушити «ефект присутності», бо він, на думку драматурга, гіпнотизував глядачів і заважав їм аналізувати події, що розгорталися на сцені. Саме тому автор рекомендував акторам грати в масках, перестановки на сцені робити так, щоб це бачили із залу, а декорації використовувати дуже грубі. У цій п'єсі об'єкт аналізу – доля матусі Кураж. І прізвисько її зовсім не випадкове: без куражу, без цього алогічного стану, коли людина, всупереч усьому світу «сподівається на диво, поки не закінчиться похід», війна неможлива. Ніщо інше не змусить людину до того, що робили матуся Кураж та її діти: під обстрілом везти хліб, бити у барабан, поки не вб'ють...

Драматург бачив той кураж в людських очах, – щоб не помітити того божевілля, треба було за сліпнути! Він поспішав створити свою п'єсу і зробити зі сцени дзеркало, у якому всі побачили б своє майбутнє. Але навіть у **квітні 1941 року, коли у Цюриху** відбулася прем'єра, ніхто все одно нічого не зрозумів.

Напрямок: модернізм.

Течія: «епічний театр».

Ознаки «епічного театру» у п'єсі:

- стисле викладення змісту на початку кожної картини;
- пісні-зонги, які коментують дію;
- широке використання розповіді;
- монтаж — поєднання частин, епізодів без їхнього логічного зв'язку, що викликає у глядача потік асоціацій;
- використання параболи;
- «ефект відчуження».

Рід: драма.

Жанр: історико-алегорична драма.

Тема: зображення війни як антигуманного явища, несумісність материнства і війни.

Ідея: необхідність моральної відповідальності людини перед собою і суспільством.

Головні герої твору:

Матінка Кураж

Катрін (Kattrin) — її німа дочка

Ейліф (Eilif) – її старший син

Швейцеркас (Schweizerkas) – її молодший син

Композиція: п'єса складається з 12-ти епізодів

Сюжетний ланцюжок:

1. Йде тридцятилітня війна.
2. Фельдфебель і вербувальник ведуть розмову про труднощі вербування людей.
3. Знайомство з матінкою Кураж, яка займається торгівлею на війні.
4. Матінка Кураж розказує про походження прізвища.
5. Походження дітей матінки Кураж.
6. Військові хочуть забрати сина на війну, Кураж не пускає Ейліфа, але він йде сам.
7. Кураж, щоб налякати дітей займається шахрайським пророкуванням, яке передбачає всім смерть (витягують хрести на листочках).
8. Зустріч з героями через кілька років. Матінка Кураж продовжує свою діяльність, а старшин відзначився. Його нагородили за хоробрість (відбив для війська 20 волів у селян). Кураж пишається сином, але дає ляпаса за те, що він ризикував життям.
9. Минуло ще три роки. На війні Кураж втратила молодшого сина Швейцеркаса, він загинув рятуючи полкову касу. Мати хотіла його відкупити, але занадто довго торгувалась.
10. Судження священника про війну.
11. Після слів священника Катрін у розпачі, вона зрозуміла лицемірство матері.
12. Постраждала донька Кураж.
13. Короткочасний мир. Герої не готові до нього. Старший син гине внаслідок мародерства.
14. Наслідки війни, яка тривала 16 років.
15. Катрін рятує людей ціною власного життя. Вона барабанить щосили, щоб попередити жителів міста Галле про наступ ворогів.
16. Кураж оплакує доньку, але ставлення до війни не змінила.

Проблематика:

- відповідальності кожної людини за участь (активну чи пасивну) у війні, за долю всього людства.
- війна і материнство
- людські чесноти
- самопожертва